

Omklädningsrummet

- En studie om elevers uppfattning om miljön i omklädningsrummet

Sofian El Bajdi

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN

Självständigt arbete på grundnivå 116:2011

Idrott, fritidskultur och hälsa (6-9) HT- 2011

Handledare: Kajsa Jerlinder

Examinator: Bengt Larsson

Sammanfattning

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna undersökning är att ta reda på vad elever i årskurs 7-9 har för åsikter om miljön i omklädningsrummet som används i samband med idrott och hälsa samt vilka faktorer som gör att vissa elever avstår från att byta om och duscha efter idrottslektionen.

- Vad anser eleverna om att duscha och byta om öppet med andra elever?
- Skiljer sig tjejernas och killarnas erfarenheter av omklädningsrummet åt?

Metod

Undersökningen är kvantitativ och jag använde mig av en enkätundersökning som omfattar 60 elever. Deltagarna i min undersökning är elever från en klass i årskurs 7, 8 och 9.

Resultat

Resultatet av enkätundersökningen visade att hälften av alla elever inte duschade och många av dem på grund av risken för kränkande behandling, hur ens kropp ser ut och att det är ofräscht i omklädningsrummet. Undersökningen visade också att hälften av eleverna ansåg att det aldrig sker kränkande behandlingar i omklädningsrummet. Studien visade inga stora könsskillnader i omklädningsrummet men antalet flickor som blivit utsatta för kränkande behandling var några fler än pojkarna. Däremot visade undersökningen att antalet flickor som är missnöjda med sitt kroppsutseende är högre än pojkarna. Undersökningen visade även att de elever som var missnöjda med sin kropp också var de som undvek att duscha efter idrottslektionen.

Slutsats

Undersökningen visar att många elever är missnöjda med sitt kroppsutseende och detta kan vara en orsak till att hälften av eleverna i undersökningen inte duschar efter lektionen. I denna studie framkommer det även att cirka en tredjedel av eleverna säger sig ha blivit utsatta för kränkande behandlingar. Detta är viktigt att skolan tar denna problematik på allvar då en av deras uppgifter är att motverka kränkande behandling.

Nyckelord: Dusch, kropp, omklädningsrum, kränkande behandling

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Syfte och frågeställningar.....	2
Metod.....	2
Resultat.....	2
Slutsats.....	2
Nyckelord.....	2
1. Inledning	4
2. Bakgrund	4
2.1 Tidigare forskning kring ämnet.....	4
2.2 Kropp och självbild.....	5
2.3 Barnens farhågor i omklädningsrummet.....	6
2.4 Genus.....	6
3. Syfte	7
3.1 Frågeställningar.....	7
4. Metod	7
4.1 Val av metod.....	7
4.2 Urval.....	8
4.2 Genomförande.....	8
4.3 Forskningsetiska principer.....	8
4.4 Databearbetning.....	9
4.5 Tillförlighetsfrågor.....	9
4.6 Reliabilitet.....	9
4.7 Validitet.....	10
5. Resultat	10
5.1 Elevers uppfattningar om den egna kroppen.....	10
5.2 Dusch och miljö.....	11
5.3 Ombyte och kränkande behandling i omklädningsrummet.....	12
6. Diskussion	12
6.2 Metoddiskussion.....	15
Referenslista	16
Bilaga 1	18
Bilaga 2	21

1. Inledning

Omklädningsrummet är en plats i skolan där eleverna oftast är själva och där de kan uppleva situationer som kan vara obehagliga, exempelvis att duscha. Den här undersökningen kommer främst att fokusera på de negativa faktorerna som finns i omklädningsrummet i skolan och elevernas åsikter och erfarenheter från omklädningsrummet i samband med idrott och hälsa.

Enligt Lgr 11 ska skolan sträva efter att skapa trygghet hos eleverna och eftersom att duscha öppet med andra elever kan orsaka otrygghet för vissa, det är ett ämne som skolan måste ta på allvar. Höistad hävdar att lärare väldigt sällan finns på plats i omklädningsrummet och att det ibland sker kränkande behandlingar mellan eleverna där (2001: 143-144).

2. Bakgrund

Slättberg (2010) påpekar att idealbilden av kroppen som media visar bidrar till att elever avstår från idrottslektionerna på grund av att de inte vill byta om framför andra. Slättberg hävdar också att skolorna måste förändra miljön i omklädningsrummet och skapa möjligheter för alla elever att kunna byta om och duscha efter idrottslektionen. Några alternativ för att göra detta är bland annat draperier och bås för att eleverna skall kunna byta om och duscha enskilt (2010). I en undersökning som utfördes av skolverket, där 946 elever deltog framgår det att 12 procent av eleverna i årskurs 9 väljer att inte delta på idrottslektionerna på grund av de inte vill byta om tillsammans med andra. Detta betyder också att detta är den största faktorn till varför elever inte deltar på idrottslektionerna (Skolverket, 2005:33).

2.1 Tidigare forskning kring ämnet

Louise Leong (2011) har gjort en studie om varför elever inte duschar efter idrottslektionen. Syftet var att undersöka varför eleverna inte duschar, lärarnas syn på detta samt skillnaden mellan killar och tjejers argument angående att duscha efter lektionen. Leong (2011) har använt sig utav kvalitativa intervjuer med en idrottslärare samt två pojkar och två flickor i årskurs 8. Undersökningen visade att ingen av de intervjuade eleverna duschade efter idrottslektionen. Resultatet visade ingen skillnad på flickors och pojkars argument angående att duscha efter lektionen. Leong (2011) skriver att några av orsakerna till att eleverna inte duschar är för att de tycker att det är obehagligt att visa upp sig, ingen annan duschar och för att det känns skrämmande. Skolan har vidtagit åtgärder för att försöka få eleverna att duscha

genom att köpa in bås till duscherna samt att lärarna har försökt uppmuntra eleverna till att duscha. Leongs (2011) slutsats är att eleverna inte orkar duscha och att personalen inte orkar uppmuntra eleverna att duscha då det inte har gett något resultat tidigare.

André Mattsson och Fredrik Rosqvist (2010) har skrivit ett examensarbete som handlar om varför elever inte byter om i samband med idrottslektionen. Syftet med studien var att ta reda på vilka orsaker elever i årskurs 7-9 angav till varför de inte bytte om inför lektionen. Mattsson och Rosqvist (2010) valde att göra kvalitativa intervjuer med utvalda elever i årskurs 7-9. Syftet var också att undersöka lärarens syn på att eleverna inte bytte om inför lektionen. Resultatet i undersökningen visade att de främsta orsakerna till att eleverna inte bytte om var på grund av att utrymmet i omklädningsrummet var för litet, duscherna var äckliga och att många andra inte duschade (Mattsson och Rosqvist, 2010).

2.2 Kropp och självbild

I kursplanen för ämnet idrott och hälsa framgår bland annat att ämnet skall uppmärksamma och ifrågasätta de kroppsideal som media visar (Skolverket, 2009). Engström påpekar att vårt samhälle är väldigt kroppsfixerat idag där media målar upp en bild av hur en kropp skall se ut. Detta leder till att många unga känner sig pressade att leva upp till det kroppsideal som framhålls i media. Idag uppfattar människor att kroppen är uppdelad i två delar, en extern och en intern del. Människor har en uppfattning om att individen formar en identitet genom sin kropp samt kan ha inflytande över utseendet av sin kropp. Identiteten kan beskrivas som hur en individ anser sig vara samt hur andra individer uppfattar en (2002:153-154). Bunkholdt hävdar att många tonåringar har det jobbigt psykiskt under puberteten, framförallt tjejer som oftast kommer in i puberteten tidigare än pojkar. Ångest, sämre självbild och humörsvängningar är vanliga symptom hos flickor under puberteten. Det är vanligt att unga tjejer känner sig pressade av samhällets kroppsideal och försöker leva upp till förväntningarna av hur en tjej ”ska se ut”. Studier visar att killar har högre självkänsla under puberteten och ses som populärare än jämnåriga som inte är lika utvecklade (1995:84-87).

Grogan hävdar att människor i den västerländska delen av världen har en uppfattning om att en smal kroppsbyggnad står för framgång, lycka, social kompetens och livskraft. Övervikt sammankopplas med begrepp som inaktiv, svag kropps kontroll och lat. Grogan påpekar att det finns könsskillnader kopplade till samhällets idealkropp. En kvinnas idealkropp ska vara smal och en man ska ha en smal och stark kroppsbyggnad (1996:6). Hwang och Nilsson skriver att den egna upplevelsen av den fysiska identiteten påverkar självkänslan och man

jämför sin fysiska identitet med jämnåriga. Detta betyder att barn kan ha dåliga upplevelser av sin egen kropp vilket leder till sämre självkänsla och man känner att man behöver förändras för att ”passa in” (2003:28).

2.3 Barnens farhågor i omklädningsrummet

Almvärn skriver att skolan måste erbjuda en miljö där barnen känner sig trygga utan negativa påfrestningar exempelvis stress. Negativa faktorer som kan bli stressigt och obehagligt för barn är exempelvis dålig fysisk miljö i skolan, dålig luft, dålig belysning, buller samt om eleverna inte får uttrycka sina åsikter eller klagomål (2001:62–63). Höistad påpekar att omklädningsrummet är en plats där läraren oftast inte har uppsikt på vad som händer där inne. Elever som är utsatta för kränkande behandling utsätts för en obehaglig situation då de befinner sig på samma plats med elever som kanske kränker dem. Dessutom skall eleven byta om och duscha framför denne vilket kan vara psykiskt påfrestande för den mobbade eleven (2001:98–99).

2.4 Genus

Fagrell skriver att kvinnliga och manliga kroppar i samhället har granskats, disciplinerats och organiserats. Oavsett epok, politik, religion och vetenskapssyn organiseras ett samhälle utifrån människans kön och kvinnor och män placeras in i genusordningen. Vad som anses vara kvinnligt och manligt går också att ändra på med hjälp av förändringar av normer, strukturer och symboler. Fagrell gjorde en undersökning om vilken idealkropp pojkar och flickor strävar efter (2000:63–64). Undersökningen visade att både pojkar och flickor vill ha en smal, vältränad kropp. Skillnaden är att pojkarna ville ha en extremt muskulös kropp istället för en mullig kropp, medan flickorna ville ha en mullig kropp framför en extremt muskulös kropp. Slutsatsen av den undersökningen är att tjejer strävar efter att ta avstånd från både för mycket muskler och fett (2000:103).

Hirdman skriver om genussystemet som är en rörlig struktur där kön struktureras utifrån olika föreställningar och förväntningar i sociala föreskrifter. Genussystemet består av två fundamentala logiker, dikotomin och hierarkin. Dikotomin betyder att könen skall hållas isär och hierarkin visar hur mannen är normen och det generella i samhället. Hirdman påpekar att olika sysselsättningar och placeringar där kvinnor dominerar förstärker dikotomin då dessa associeras med könet (1988:7-10). Hirdman skriver om genuskontraktet som är föreställningar om hur könen skall se ut och bete sig. Det kan vara föreställningar som berör relationen mellan män och kvinnor i arbetet, språket, kläder, längden på håret etc. I samhället existerar

olika normer vilka produceras av beteendemönster och förväntningar. Normer framhävs när förseelser inträffar då beteendemönstret och förväntningarna (Hirdman, 1988:16).

Larsson påpekar att en utav skillnaderna mellan tjejernas och killarnas omklädningsmiljö är att i tjejernas omklädningsrum är bråk ovanligt medan kränkningar om utseendet förekommer. I killarnas omklädningsrum är slagsmål vanligare och tjafs om vad som skedde på rasten eller lektionen och oftast är det tjafs om vem som vann eller förlorade på idrottslektionen (2004:146).

I bland annat min VFU skola har många elever en annan kultur och religion än den svenska och det är inte ovanligt med kulturkrockar i skolan, vilket kan visa sig i omklädningsrummet. Otterbeck skriver att Islam framhåller vikten av att hålla kroppen ren och frisk, samtidigt som det är en synd att visa sin kropp naken bland andra. Detta har gjort att många föräldrar har protesterat mot att deras barn skall byta om och duscha tillsammans med andra (2000:58–59).

3. Syfte

Syftet med denna undersökning är att ta reda på vad elever i årskurs 7-9 har för åsikter om miljön i omklädningsrummet i samband med idrott och hälsa samt vilka faktorer som gör att vissa elever avstår från att byta om och duscha efter idrottslektionen.

3.1 Frågeställningar

Vad anser eleverna om att duscha och byta om öppet med andra elever?

Skiljer sig tjejernas och killarnas erfarenheter av omklädningsrummet åt?

4. Metod

I denna del beskrivs studiens urval, genomförande, databearbetning, forskningsetiska aspekter samt tillförlighetsfrågor.

4.1 Val av metod

Jag bestämde mig för att genomföra en enkätundersökning eftersom eleverna då kan svara på frågorna bekvämare. Trost påpekar att enkätundersökningar är ett bra alternativ om man har känsliga frågor (1994:84). Jag använde mig utav enkäter eftersom jag ville få en översikt om hur eleverna uppfattade miljön i omklädningsrummet. Hartman påpekar att kvantitativa

undersökningar är ett alternativ om man exempelvis undersöker hur många eller hur mycket det finns av en eller flera särskilda saker eller värden (2004:205).

4.2 Urval

Undersökningen består av 60 elevers svar, 27 tjejer och 33 killar i årskurs 7-9 i en skola i södra Stockholm. Jag valde denna skola eftersom jag har haft VFU i skolan, vilket innebar att jag lätt kunde ta kontakt med skolan och mentorn från de klasserna jag delade ut enkäten till. Jag valde att inte ha fler elever med i enkätundersökningen på grund av tidsbrist, samtidigt inser jag att populationen kanske inte är tillräckligt stor för att generalisera resultatet. Skolan är placerad i ett mångkulturellt område. Jag valde att inrikta mig på årskurs 7-9 mest för att i den åldern sker det kroppsliga förändringar hos barnen vilket kan påverka dem fysiskt och psykiskt (Klasén McGrath 2016).

4.2 Genomförande

Jag började med att skriva ett mejl till rektorn och idrottsläraren på min VFU-skola. Jag berättade att jag önskade besöka skolan och dela ut enkäter till en viss grupp av elever för att samla in data till mitt arbete. Jag mejlade enkäten till rektorn och idrottsläraren för att få ett godkännande av dem för att genomföra undersökningen på deras skola och med hjälp av deras elever, vilket jag också fick. Därför författade jag ett informationsblad till deltagarnas föräldrar där jag framförde vad undersökningen skulle handla om. Jag gick in i klassrummet för de tre klasserna som skulle ingå i min undersökning och berättade vad min undersökning skulle handla om, att det var frivilligt att delta samt att alla kommer att vara anonyma. Sedan delade jag ut informationsbladen till alla elever, totalt 66 st. Jag påpekade att jag behövde få tillbaka informationsbladen med målsmans underskrift samma vecka. Efter fyra dagar besökte jag skolan igen och fick tillbaka informationsbladen, alla förutom sex vilket betydde att dessa elever inte fick göra enkätundersökningen. Jag bestämde tid och datum med klassernas lärare och besökte klasserna en i taget samt påpekade för alla att inga namn skrivs i enkäterna. Enkäten tog cirka 10-15 minuter att göra och jag fanns på plats ifall någon elev hade någon fråga.

4.3 Forskningsetiska principer

Studien utgår från de fyra etiska huvudkraven *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet* (Vetenskapsrådet, 2007:7-14).

Informationskravet .

Jag berättade och skrev ett informationsblad för deltagarna och vårdnadshavare att det är frivilligt att delta och att de kan när som helst kan avbryta sitt deltagande.

Konfidentialitetstkravet

Jag har inte att namngett varken skolan eller elever som deltagit i min undersökning. Vissa frågor kan uppfattas som känsliga av eleverna och därför bad jag eleverna att inte skriva sina namn och skolan kommer inte att namnges i undersökningen.

Nyttjandekravet

Jag informerade deltagarna och vårdnadshavare om att informationen endast används till undersökningen.

Samtyckeskravet

Jag skrev ett informationsblad som informerar vad min undersökning handlar om och bad vårdnadshavare underteckna pappret för att barnet skall kunna delta i enkätundersökningen. Mina enkätfrågor blev först godkända av rektorn innan jag kunde skicka ut enkäterna till eleverna.

4.4 Databearbetning

Efter att ha samlat in alla enkäter började jag med att studera en fråga i taget och delade in svaren i två kategorier, pojke och flicka. Resultatet bearbetades i statistikprogrammet Excel.

4.5 Tillförlighetsfrågor

4.6 Reliabilitet

Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen hävdar att reliabilitet omfattar undersökningens kvalitet och trovärdighet samt att studien redogörs för på ett tillförlitligt sätt. Samma undersökning skall kunna utföras utan inverkan av tidsperioden eller vilken person som genomfört studien (2003:108-109). Trots påpekar att en forskare kan stärka sin reliabilitet genom att använda sig utav vanliga begrepp och undvika nekande ord för att flera respondenter skall förstå frågorna på samma sätt (2007:65). Reliabiliteten i min studie stärks genom att inga frågor innehåller nekande ord samt vanliga begrepp. Dessutom har jag förklarat ord, exempelvis kränkande behandling

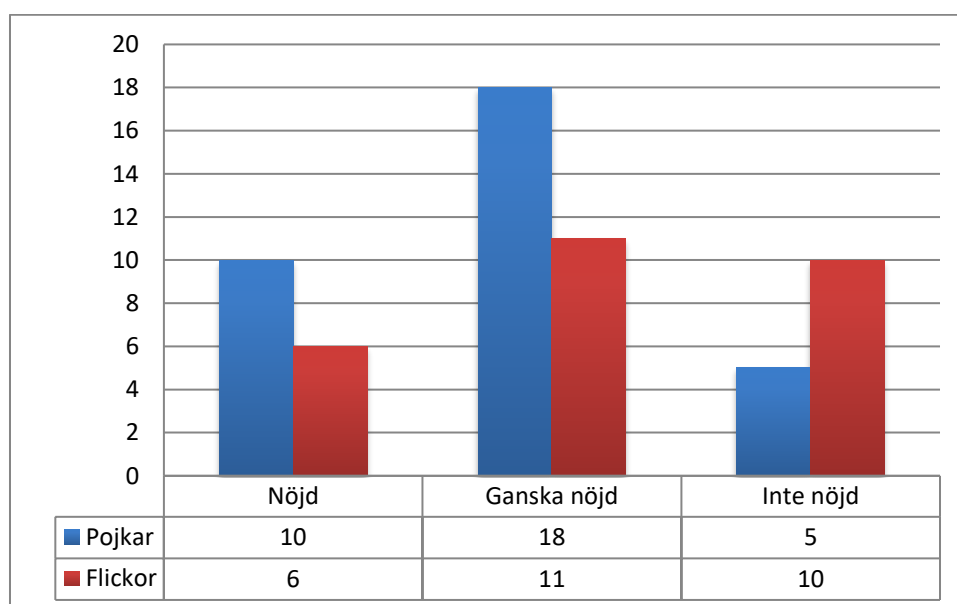
4.7 Validitet

Trost hävdar att validitet betyder att frågornas tillämplighet och i vilken utsträckning de frågor som framförs besvarar det som undersöks i studien (2007:65). Bryman menar att validitet omfattar generaliserbarheten som innebär att undersökningen kan generaliseras. Det är endast möjligt att generalisera en undersökning ur en aktuell grupp (2001:43). Denna undersökning kan inte generaliseras då urvalet är för litet för att kunna avse alla elever i skolan.

5. Resultat

I detta avsnitt redovisas resultatet av enkätundersökningen. I studien deltog 60 elever, varav 33 är pojkar och 27 är flickor. Med hjälp av figurer visas resultatet av de frågor som är relevanta för undersökningen. Data redovisas i antal.

5.1 Elevers uppfattningar om den egna kroppen

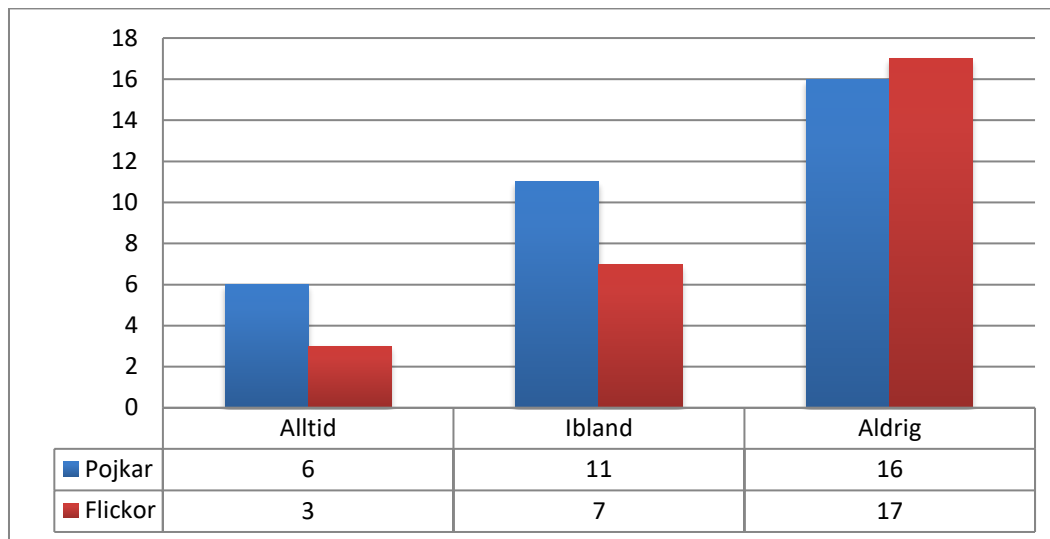

Figur 1.

Flickors och pojkars uppfattning om de är nöjda med sina kroppar. Antal. N=60

I frågan om eleverna var nöjda med sina kroppar svarade 15 elever att de inte var nöjda. Skillnaden mellan könen i denna fråga är att antalet flickor som svarat nej är högre än pojkarna men färre som är ganska nöjd med sitt kroppsutseende. Pojkarna är betydligt högre utsträckning nöjda med sina kroppar jämfört med flickorna. Det visade sig att de flesta som svarat nej på frågan om de är nöjda med hur deras kropp ser ut, hade svarat att de inte duschar efter idrottslektionen.

5.2 Dusch och miljö

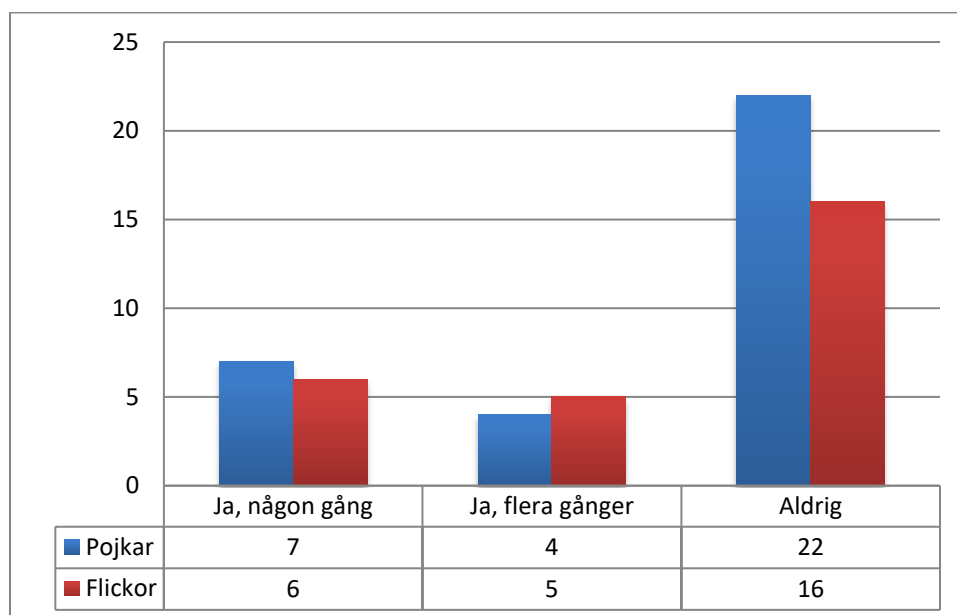

Figur 2.

Flickors och pojkars duschvanor efter idrottslektionen. Antal. N=60

I figur 2 kan se att knappt hälften av eleverna alltid eller ibland duschar efter idrottslektionen. Det är betydligt fler pojkar som gör detta jämfört med flickor. När det gäller de som aldrig duschar är skillnaden mellan flickor och pojkar däremot marginell. Nästan alla som svarade att de aldrig duschar efter idrottslektionen svarade även att de inte tycker att det är rent i omklädningsrummet. Hälften av de som svarade att de aldrig duschar efter idrottslektionen, ansåg även att renare omklädningsrum skulle varit den viktigaste förändringen i omklädningsrummet.

5.3 Ombyte och kränkande behandling i omklädningsrummet

Figur 3.

I vilken utsträckning flickor och pojkar har blivit utsatta för kränkande behandling i omklädningsrummet. Antal=60

Det är 22 elever som har svarat att de blivit utsatta för kränkande behandling någon eller flera gånger. 11 av 27 flickor har svarat att de blivit utsatta för negativa kommentarer eller annan kränkande behandling någon gång eller flera gånger. Medan i pojkarnas svar är det 11 av 33. Jag såg även samband med resultatet i denna fråga och vilka förändringar som hade varit bäst i ett omklädningsrum. Det var totalt 12 elever som har svarat att en lärare i omklädningsrummet har varit den viktigaste förändringen och av dessa 12 elever är åtta samma elever som svarat att de blivit utsatta för kränkande behandlingar.

38 elever i undersökningen svarade att det aldrig sker kränkande behandling i omklädningsrummet. Antalet pojkar är lite högre men det är även sex pojkar fler än flickor i undersökningen varför det kan vara svårt att se någon könsskillnad.

6. Diskussion

Studiens syfte var att undersöka åsikter och upplevelser om omklädningsrummet i skolan som används i samband med idrott och hälsa. Jag ville fokusera på bland annat vilka faktorer som gör att vissa elever avstår från att byta om och duscha i samband med idrottslektionen.

Undersökningen visar bland annat på skillnader mellan flickornas och pojkarnas miljö i omklädningsrummet. Det är vanligare med negativa kommentarer om utseendet och annan kränkande behandling i flickornas omklädningsrum, medan slagsmål förekommer mer i pojkarnas omklädningsrum. Pojkar och flickor har olika beteendemönster och normer som har ärvts i samhället. Genuskontraktet tyder på att flickor förväntas vara mjukare i sitt förhållningssätt medan pojkar förväntas vara hårda och hårdare. Hirdman skriver om genuskontraktet som är olika föreställningar om hur män och kvinnor skall uppföra sig, prata, se ut etcetera. (1988:16).

Bunkholdt hävdar att många tonåringar har det väldigt jobbigt psykiskt under puberteten, framförallt tjejer som oftast kommer in i puberteten tidigare än pojkar. Ångest, sämre självbild och humörsvängningar är vanligt hos flickor under puberteten i 12-14 årsåldern. Det är vanligt att unga tjejer känner sig pressade av samhällets kroppsideal och försöker leva upp till förväntningarna av hur en tjej ska se ut. (1995:85–87). I föreliggande studie var det 15 av 60 elever som uppgav att de var missnöjda med hur deras kroppar ser ut, det vill säga 25 procent. Andelen flickor som var missnöjda med sin kropp var också högre jämfört med pojkarna (37 procent respektive 15 procent). Detta kan tyda på att det finns en tendens att flickor är mer missnöjda med sina kroppar och känner en stor press att leva upp till de kroppsideal som visas i media. Studien visar också att de flesta elever som inte var nöjda med sin kropp undvek att duscha efter idrotten. Detta resultat kan förklara varför dessa elever inte duschar efter lektionen eftersom de kan känna att det är obehagligt att visa sin kropp naken framför andra, särskilt när man inte själv är nöjd med den. Skolan måste förstå hur obehagligt det kan vara för en sådan elev att gå in i ett omklädningsrum samt byta om och duscha inför andra.

Hälsa är en stor del av ämnet idrott och hälsa och därför är det viktigt att man bland annat duschar efter idrottslektionen och det är vanligt att elever pressas till att duscha. Om inte skolorna kan erbjuda en miljö i omklädningsrummet med bland annat bås och draperier kan man inte förvänta sig att alla elever skall duscha efter idrotten. Det kan uppfattas som konstigt att man ännu idag varken har draperier eller bås i alla omklädningsrum i skolorna, samtidigt förstår jag att det är en ekonomisk fråga och att alla skolor inte kan erbjuda denna möjlighet. Resultatet av enkätundersökningen visade också att andelen flickor som blivit utsatta för kränkande behandling i omklädningsrummet är högre jämfört med pojkarna. Detta kan tyda på att det förekommer mer kränkande behandling i flickornas omklädningsrum än pojkarnas. En annan tolkning är att pojkar kanske inte har samma typ av tolkning av kränkande

behandling som flickorna har, vilket kan göra att många negativa kommentarer inte uppfattas lika allvarliga hos pojkarna som hos flickorna. Engström påpekar att barndomen är den tid då människan är som mest utvecklingsbar (2006:44). Detta gör att elevernas inställning till nakenhet hemma kan krocka med skolans normer om att duscha efter idrottslektionen då denna elev anser att det är obehagligt. Omklädningsrummet är en plats i skolan där lärare sällan befinner sig och det är mindre vanligt att lärare är med ju äldre eleverna blir. Även om det är i omklädningsrummet kanske mobbning är den största risken då eleverna både byter om och duschar öppet tillsammans. Höistad hävdar att lärare väldigt sällan finns på plats i omklädningsrummet och att det sker kränkande behandlingar mellan eleverna (2001: 143-144). I den skolan jag undersökte svarade 87 procent att lärare inte var närvarande i omklädningsrummet. Det som gör det svårare för lärarna att upptäcka mobbning i omklädningsrummet är att omklädningsrummet ofta inte är anslutet till idrottshallen utan ligger en bit ifrån. Mer än hälften av de elever som tyckte att en lärare hade varit viktigast i omklädningsrummet, hade också blivit utsatta för kränkande behandling. Detta kan man tolka som att dessa elever känner att de hade varit tryggare om en lärare hade varit närvarande i omklädningsrummet när eleverna byter om och duschar.

Mer än hälften av eleverna svarade att det aldrig är rent i omklädningsrummet och lika många duschade aldrig efter idrottslektionen. Hälften av de elever som svarade att de aldrig duschar efter idrotten ansåg även att ett renare omklädningsrum skulle vara den viktigaste förändringen i ett omklädningsrum. Detta tolkar jag som att de inte duschar för att omklädningsrummet är så pass orent att de tycker det är obehagligt att duscha. Att så många inte duschar kan också bero på att skolan har gått ut med att de inte måste duscha efter idrotten på grund av det smutsiga omklädningsrummet. Detta leder till ett dilemma för idrottslärarna att framhålla duschningen som en hälsoaspekt. Även religionen kan utgöra hinder för duschning. Vi lever i ett mångkulturellt samhälle och många skolor såsom den jag undersökte har elever med invandrarbakgrund. En elev som är uppväxt i den muslimska kulturen där det påpekas att det är en synd att vara naken framför andra gör att situationer i omklädningsrummet kan krocka med elevens kultur. Detta kan man kanske komma tillrätta med genom att följa Slättbergs förslag om draperier i duschen och bås (2010).

Skolverkets undersökning från 2005 visade att den största anledningen till att elever väljer att inte delta i idrottslektionen är på grund av att de känner att det är obehagligt att byta om öppet framför andra. Detta visar att det är många faktorer som ligger bakom att en elev inte vill vara

med på idrottslektionen. Många lärare kanske tolkar att en elev inte gillar idrott när denne inte kommer ombytt eller avstår från att delta.

6.2 Metoddiskussion

Det är svårt att generalisera resultatet av min undersökning bland annat för att populationen består endast av elever från en skola. Jag ser denna undersökning som ett sätt att väcka frågor och för framtida forskning undersöka ämnet djupare. Vissa frågor är också svåra att tolka exempelvis ord som *rent* och *kränkande behandling* då dessa begrepp kan tolkas olika av eleverna. Ett rent omklädningsrum för en elev kan vara ett orent omklädningsrum för en annan. Kränkande behandling uppfattas också olika av olika elever. Många negativa kommentarer kan upplevas som skoj för en elev och allvarligt för en annan. Jag borde även gett möjligheten till deltagarna att skriva sina egna tankar, exempelvis på frågan om vilka förändringar som hade varit viktigast i ett omklädningsrum. Metoden jag använde mig utav besvarade mina frågeställningar men för att öka tillförligheten skulle man kunna utöka undersökningsdeltagare och kanske även studerat elever i olika skolor.

Referenslista

- Almvärn, Per-Erik & Fäldt, Christer (2001). *Idrott & Hälsa*. Lund. Studentlitteratur AB.
- Bryman, Alan (2001). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber ekonomi.
- Bunkholdt, Vigdis (1995). *Från födsel till pubertet*. Lund: Studentlitteratur.
- Djurfeldt, Göran, Larsson, Rolf & Stjärnhagen, Ola (2003). *Statistisk verktygslåda – samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Engström, Lars-Magnus (2006). *Idrott som social markör*. Stockholm: HLS Förlag.
- Engström, Lars-Magnus & Redelius, Karin (red.) (2002). *Pedagogiskt perspektiv på idrott*. Stockholm: Edita Nordstedts.
- Fagrell, Birgitta & Nilsson, Per (red.) (1998). *Talet om kroppen. En antologi om kropp, idrott och kön*. Stockholm: Erlanders Gotab.
- Grogan, Sara (1999). *Body image- understanding body dissatisfaction in men, women, and children*. London: Routledge.
- Hartman, Jan (2004). *Vetenskapligt tänkande. Från kunskapsteori till metodteori*. Lund: Studentlitteratur.
- Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2003) *Utvecklingspsykologi*. Natur och kultur, Stockholm
- Höistad, Gunnar (2001). *Mobbing och människovärde. Om förtryck, utanförskap och vad vi kan göra*. Göteborg: Förlagshuset Gothia AB.
- Larsson, Håkan, Redelius, Karin (2004) . *Mellan nytta och nöje*. Idrottshögskolan: Stockholm
- Leong, Louise (2011). Jag duschar inte. *En undersökning om varför eleverna inte duschar efter idrott och hälsa lektionerna*. Gymnastik- och idrottshögskolan.
- Mattsson, André & Rosqvist, Fredrik (2010). *VARFÖR BYTER INTE DU OM? Elevers förklaringar till att de inte byter om och deras lärares syn på fenomenet*. Högskolan i Halmstad Sektionen för lärarutbildning
- Skolverket (2005). *Nationell utvärderingen av grundskolan 2003 (NU-03). Idrott och hälsa*. Skolverket, Stockholm.
- Trost, Jan (1994). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.
- Monica Klasén McGrath. *Depression hos barn och tonåringar*. 1177 Vårdguiden. Stockholms Län. (2017-12-17)
- Slättberg, Johan (2010). Lärarnas nyheter. *Dusch och exponering får inte bli ett hinder*. <http://www.lararnasnyheter.se/idrottslararen/2010/05/02/dusch-exponering-far-inte-bli-hinder> (2011-12-3 18:45)

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistiska samhällsvetenskapliga forskning*. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (2016-12-10).

Bilaga 1

Jag studerar i Gymnastik- och Idrottshögskolan (GIH) och skall skriva en uppsats. Denna undersökning handlar om vad du har för erfarenheter och åsikter om omklädningsrummet i samband med Idrottslektionen. Du som medverkar i denna undersökning kommer att behandlas konfidentiellt, varken namn eller personnummer skall skrivas och svaren kommer inte att kunna spåras till dig.

Var vänlig och kryssa i det svar som passar dig bäst!

Tack!

Sätt ett kryss i det fältet som passar in på dig bäst.

Kille

Tjej

1. Har ni en lärare som är med i omklädningsrummet?

Ja, alltid!

Oftast

Ibland

Aldrig

2. Har du med dig ombyte till idrotten?

Ja, alltid!

Oftast

Ibland

Aldrig

3. Duschar du efter idrottslektionen?

Alltid

Ibland

Aldrig

4. Känner du dig bekväm i omklädningsrummet?

Alltid

Oftast

Ibland

Aldrig

5. Tycker du det är obehagligt att klä av sig inför dem andra i omklädningsrummet?

Alltid

Ibland

Aldrig

6. Är du nöjd med hur din kropp ser ut?

Ja

Ganska nöjd

Nej

7. Brukar det ske kränkande behandling, såsom negativa kommentarer, slagsmål eller annat i omklädningsrummet?

Alltid

Ibland

Aldrig

8. Har du blivit utsatt för negativa kommentarer eller annan kränkande behandling i omklädningsrummet

Ja, någon gång

Ja, flera gånger

Aldrig

9. Är det rent i omklädningsrummet?

Ja, Alltid

Oftast

Ibland

Aldrig

10. Vilka förändringar hade varit viktigast i skolans omklädningsrum?

En lärare som alltid är med i omklädningsrummet

Draperier till duscharna och bås för att byta om

Renare omklädningsrum

Tack för att ni medverkat!

Sofian El Bajdi

Bilaga 2

Informationsbrev till föräldrar

Förfrågan om deltagande i en undersökning om elevers erfarenheter och upplevelser i omklädningsrummet i anslutning till idrottslektionerna.

Hej!

Jag heter Sofian El Bajdi och är lärarstudent på Gymnastik – och Idrottshögskolan (GIH) i Stockholm. Jag har praktiserat i skolan tidigare och de flesta eleverna i årskurs 6-9 vet vem jag är. Jag skall skriva en uppsats om miljön i omklädningsrummet och om elevers erfarenheter och upplevelser i omklädningsrummet. Jag anser att omklädningsrummet är stor del av ämnet Idrott och Hälsa och vill med anledning av detta ta reda på hur elever upplever olika situationer i omklädningsrummet.

Jag planerar att göra en enkätundersökning och frågorna handlar om hur elever är mot varandra, sker det mobbing? Duschar eleven efter lektionen? Hur känner eleven att dela öppen dusch och omklädningsrum tillsammans med andra elever? Om det finns en vuxen person med i omklädningsrummet? Är det rent i omklädningsrummet? Är eleven nöjd med sin kropp? Elever som medverkar i undersökningen kommer att behandlas konfidentiellt, inga namn eller personnummer förekommer och svaren kommer inte att kunna spåras till vem som svarat vad. Deltagande i studien är frivilligt och deltagaren kan när som helst välja att avbryta sitt deltagande. Om du som går med på att din son/ dotter skall medverka i denna undersökning skriv din undertecknad nedanför.

Målsmans underskrift

För ytterligare information kontakta mig gärna på telefonen eller e-post:

Mobilnummer: xxx-xxx xx xx

E-postadress: XXXX@hotmail.com

Mvh

Sofian El Bajdi